

127.
UCHWAŁA RADY MINISTRÓW

z dnia 19 lutego 1949 r.

o wprowadzeniu planowego systemu oszczędzania w gospodarce narodowej i zadaniach oszczędnościowych na 1949 r.

I.

Wypełnienie wielkiego zadania przedterminowego wykonania Planu Gospodarczego 1949 r. oraz wykonania Sześcioletniego Planu Budowy Podstaw Socjalizmu wymaga wprowadzenia planowego systemu oszczędzania w całej gospodarce narodowej.

W gospodarce naszej, jak to stwierdziły uchwały Kongresu Jedności Robotniczej, istnieją wszelkie podstawy, niezbędne dla wprowadzenia takiego systemu oszczędzania.

Państwo ludowe jest dziś właścicielem podstawowych gałęzi życia gospodarczego: fabryk, kopalń, zakładów, banków państwowych, gospodarstw rolnych. Każda złotówka w gospodarce uspołecznionej — to własność i dobro szerokich mas ludowych, — to część zasobów, jakimi rozporządzają masy ludowe w swojej walce o budowę fundamentów socjalizmu, o dalsze podniesienie swej stopy życiowej.

Nasza gospodarka narodowa zmobilizować musi środki, niezbędne dla wykonania tych wielkich zadań. Każda złotówka dodatkowo wygospodarowana stanowi bezpośrednią zdobycz mas pracujących. Istota gospodarki socjalistycznej przejawia się w tym właśnie, że wszystko, co wygospodarujemy, wzbogaca nie kapitalistycznych wyzyskiwaczy lecz masy pracujące, które zrzuciły jarzmo wyzysku.

Mobilizacja dodatkowych środków na potrzeby rozwoju gospodarki i kultury narodowej, — to wykorzystanie ogromnych możliwości tkwiących w gospodarce uspołecznionej, — możliwości, jakich nie zna gospodarka kapitalistyczna.

Socjalistyczny stosunek do pracy, — energia, inicjatywa i wynalazczość ludzi pracy, — świadomość klasy robotniczej, że pracuje nie dla kapitalistów lecz dla siebie, — planowy

bezkryzysowy charakter naszej gospodarki narodowej, — oto podstawowe elementy umożliwiające wprowadzenie szerokiej i systematycznej działalności zmierzającej do oarcia naszej gospodarki narodowej na bezwzględny, przemysłowym i zorganizowanym systemie oszczędzania. Taki system stanie się źródłem dodatkowych ogromnych środków materiałowych i finansowych, które użyte będą na wykonanie zadań, postawionych przez narodowy plan gospodarczy 1949 r. oraz przez przyszły Sześcioletni Plan Budowy Podstaw Socjalizmu. Oszczędzanie — to walka o dalszy rozwój gospodarki narodowej, o dobrobyt mas, o rozkwit kultury. Oszczędzanie w gospodarce uspołecznionej — to nieubłagana walka przeciw elementom spekulacyjnym i antyludowym. Oszczędzanie — to jedna z form walki przeciw klasowemu obcym, biurokratycznym metodom w administracji publicznej.

System oszczędzania powinien zabezpieczyć maksymalne wykorzystanie wszystkich rezerw i zlikwidowanie wszelkiego marnotrawstwa. Rezerwy zaś są w naszej gospodarce narodowej wyjątkowo duże, a marnotrawstwo spotyka się jeszcze bardzo często. W wielu ogniwach naszej gospodarki i administracji widzimy objawy rozrzutności w gospodarce materiałowej, gromadzenia nadmiernych zapasów surowców i materiałów gotowych, nieodpowiedniego ich przechowywania a wskutek tego niszczenia, nadmiernego procentu odpadków i braków, niekorzystnego stosunku produkcji gatunków wyższych do gatunków niższych, nieporządku, a nawet chaosu w gospodarce magazynowej i finansowej, obniżenie w dostawach, nieusprawiedliwionych postoiów, przerostów administracyjnych, słabej dyscypliny pracy oraz innych oczywistych przejawów marnotrawstwa i niegospodarności.

Oszczędzanie, a więc dążenie do maksymalnego wykorzystania rezerw i likwidacji marnotrawstwa, musi być ujęte w ramy systemu, otrzymać trwałe ramy i formy organizacyjne tak, aby oszczędzanie stało się żelanym prawem gospodarki narodowej. Oszczędzanie powinno bowiem być nie hasłem przejściowych kampanii lecz wynikiem systematycznej, trwałej, codziennej, uporczywej pracy i wysiłku. Oszczędzanie w produkcji, handlu, w administracji musi się stać przedmiotem i celem świadomego dążenia i świadomej codziennej walki na wszystkich odcinkach pracy — w fabrykach, kopalniach, biurach, urzędach. Hasło takiego oszczędzania może i powinno stać się podstawowym elementem socjalistycznego współzawodnictwa, niemniej ważnym aniżeli inne formy i cele współzawodnictwa pracy. Hasło oszczędzania musi znaleźć swój widomy kształt w konkretnych planach, doprowadzonych do każdego zakładu pracy — do każdej fabryki kopalni i biura — doprowadzonych do świadomości każdego pracownika i określających konkretne zadanie dla każdego zakładu, dla jego kierownictwa i dla jego załogi.

II.

W ramach realizacji takiego zorganizowanego planowego systemu oszczędzania Rada Ministrów określa zadania oszczędnościowe w 1949 r. na sumę co najmniej 115 miliardów złotych.

Powwyższa kwota oszczędności powinna być osiągnięta:

A) W zakresie przedsiębiorstw uspołecznionych w sumie co najmniej 77 miliardów złotych.

B) W zakresie inwestycji w sumie co najmniej 18 miliardów złotych.

C) W zakresie administracji publicznej i instytucji społecznych w sumie co najmniej 20 miliardów złotych.

Oszczędności powinny być osiągnięte przede wszystkim w następujących kierunkach:

A) W przedsiębiorstwach uspołecznionych:

1) W zakresie stanu zatrudnienia drogą osiągnięcia w zakładach pracy właściwego stosunku między ilością pracowników produkcyjnych i nieprodukcyjnych, pracowników fizycznych i umysłowych oraz likwidacji przerostów zatrudnienia, a to przez

ustalenie norm zatrudnienia w przedsiębiorstwach przemysłowych i handlowych,

ustalenie etatów pracowników umysłowych dla wszystkich bez wyjątku jednostek organizacyjnych,

redukcje zbędnego personelu przy uwzględnieniu możliwości przeniesienia pracowników z grup nieprodukcyjnych do produkcyjnych, z produkcji do robót inwestycyjnych lub do innych gałęzi gospodarki,

zakaz przyjmowania pracowników fizycznych ponad wynikające z zadań produkcyjnych normy zatrudnienia oraz pracowników umysłowych ponad ustalone etaty.

2) W zakresie gospodarki materiałowej drogą szerszego niż dotychczas stosowania norm zużycia i zapasów we wszystkich gałęziach wytwórczości oraz zmniejszenia ilości odpadków i braków w produkcji, zmniejszenia rozchodu energii elektrycznej, paliwa, środków pędnych, oliwy i smarów na jednostkę produkcji, zaostrożenia kontroli przyjmowania i wydawania materiałów oraz zabezpieczenia ich przez odpowiednie przechowywanie przed niszczeniem i psuciem, rozpowszechniania na inne zakłady doświadczenia zakładów przodujących, usprawnienia i uproszczenia systemu zaopatrzenia materiałowego przedsiębiorstw przez decentralizację zaopatrzenia, zaostrożenia kontroli i warunków odbioru gotowej produkcji dla podniesienia jakości produkcji i likwidacji braków.

przyspieszenia likwidacji zbędnych remanentów.
3) W zakresie wydajności pracy drogą wszechstronnego popierania inicjatywy i wynalazczości robotniczej, zabezpieczenia szybkiej realizacji wniosków racjonalizacyjnych i usprawnień produkcji, podniesienia dyscypliny pracy drogą walki ze spóźnieniami do pracy, nieusprawiedliwioną nieobecnością oraz płynnością siły roboczej, ścisłego przestrzegania zbiorowych układów pracy, ograniczenia nadmiernej ilości godzin nadliczbowych, podniesienia wydajności pracy przez jak najszybsze wprowadzenie technicznie uzasadnionych norm wydajności, rozszerzenie i pogłębienie socjalistycznego współzawodnictwa pracy, włączenie do współzawodnictwa zobowiązań w kierunku podniesienia dyscypliny pracy, w zakresie zmniejszenia ilości braków i odpadków oraz zwiększenia produkcji pierwszego gatunku szerokie popularyzowanie wśród klas robotniczej doświadczenia i metod przodowników pracy.

4) W zakresie organizacji przedsiębiorstw drogą usprawnienia administracji przez opracowanie i wprowadzenie schematów organizacyjnych, ścisłe określenie kompetencji poszczególnych komórek organizacyjnych i podziału czynności, uproszczenie procedury, uproszczenie i skomatanowanie sprawozdawczości, usprawnienia gospodarki finansowej przez należytą organizację rachunkowości, przestrzeganie terminowości bilansów, operatywne posługiwanie się planami finansowo-gospodarczymi, budżetami i buchalteryjno-bilansowym materiałem cyfrowym przy wydawaniu dyspozycji gospodarczych, podniesienia znaczenia rozrachunku gospodarczego w działalności przedsiębiorstw, zakładów, a także poszczególnych oddziałów.

B) W zakresie inwestycji drogą mechanizacji i automatyzacji robót, prefabrykacji znormalizowanych elementów, ulepszenia organizacji dostaw i transportu materiałów i urządzeń, ulepszenia organizacji pracy oraz zapewnienia warunków wysokiej wydajności pracy, oszczędności w zużyciu materiałów, wykorzystania odpadków, ustalenia konkretnych zadań dla poszczególnych inwestorów i kwoty oszczędności, jakie winni uzyskać na wykonywanych inwestycjach, szczegółowego opracowania metod i środków zapewniających uzyskanie maksymalnych oszczędności przy sporządzaniu lub rewizji projektów, znalezienie najlepszego rozwiązania technicznego dla ich wykonania i jak najekonomiczniejszego wykonania robót,

rewizji projektów dla oparcia ich na właściwych normach i standartach,

szczególnej kontroli kosztorysów, użycia tańszych materiałów i zakupu tańszych urządzeń.

C) W zakresie administracji publicznej i instytucji społecznych drogą

redukcji zbędnych etatów osobowych z jednoczesnym podniesieniem wydajności pracy i jej racjonalizacji,

rewizji ilości obsad personalnych i kosztów instytucji pomocniczych (instytutów, rad, komisji, instytucji subwencjonowanych, pełnomocników),

rewizji udzielanych subwencji w ścisłym wykonaniu uchwały Rady Ministrów z dnia 29 września 1948 r.,

racjonalizacji gospodarki samochodowej, uproszczenia i potaniaenia czynności biurowych i kancelaryjnych oraz sprawozdawczości,

rewizji dotychczasowych norm wydatków budżetowych w celu ich niższenia, oraz opracowania norm dla tych dziedzin, w których normy takie nie zostały dotychczas ustalone.

III.

1) Przygotowanie i zorganizowanie wykonania zadań oszczędnościowych zleca się:

Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego — w zakresie gospodarki przedsiębiorstw uspołeczniionych oraz w zakresie inwestycji, a

Ministrowi Skarbu — w zakresie administracji państwowej, instytucji kredytowych, ubezpieczeń społecznych, ubezpieczeń rzeczowych i osobowych oraz instytucji społecznych.

Preliminarz zadań oszczędnościowych w samorządzie będzie przedłożony przez Ministra Skarbu do zatwierdzenia Radzie Ministrów po uzgodnieniu z Radą Państwa.

2) W tym celu Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego i Minister Skarbu mają prawo:

1. powoływać komisje lub delegować swoich przedstawicieli do przedsiębiorstw i instytucji objętych zadaniami oszczędnościowymi w celu organzacji, nadzoru lub kontroli na miejscu wykonania tych zadań — w porozumieniu z zainteresowanymi władzami zwierzchnimi tych przedsiębiorstw i instytucji;

2. żądać pomocy od władz, urzędów, instytucji, przedsiębiorstw i organizacji, a w szczególności terminowego udzielania niezbędnych wyjaśnień, materiałów i informacji statystycznych;

3. korzystać z pomocy osób biegłych w danej dziedzinie gospodarki, techniki lub organizacji pracy;

4. bezpośrednio znosić się z władzami, urzędami, instytucjami, przedsiębiorstwami i organizacjami.

3) Wykonanie zadań oszczędnościowych powinno być zorganizowane w ten sposób, aby zadania te doprowadzone zostały do każdego zakładu pracy (fabryki, kopalni, budowy, biura, urzędu itp.) i aby były wynikiem świadomie przyjętych zobowiązań kierownictwa i załogi zakładu, ujętych w konkretne cyfry i terminy. Zadania te winny być włączone jako istotna część składowa do planów rzeczowych i finansowych.

4) Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów uchwali system nagród dla osób, które wyróżnią się w organizacji i wykonaniu zadań oszczędnościowych wyjątkowo skuteczną pracą. Nagrody będą wypłacane z sum zaoszczędzonych.

IV.

Przywmuje się następujący tryb przygotowania do wprowadzenia planowego systemu oszczędzania i ustalenia zadań oszczędnościowych na rok 1949:

1. W zakresie przedsiębiorstw uspołeczniionych:

do dnia 26 II. 1949 r.

Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego ustali szczegółowe wytyczne oszczędnościowe, dostosowane do właściwości poszczególnych gałęzi gospodarki uspołecznionej.

do dnia 15 III. 1949 r.

Na podstawie powyższych wytycznych wszystkie resorty i centralne zarządy opracują zadania oszczędnościowe dla poszczególnych przedsiębiorstw i zakładów. Zadania te powinny być oparte na materiałach zebranych bezpośrednio od przedsiębiorstw i zakładów — omówionych na naradach wytwórczych i konferencjach aktywny i kontrolowanych centralnie.

Plan wytycznych oszczędnościowych będą w terminie do dnia 15 III. 1949 r. przedstawione do zatwierdzenia Przewodniczącemu Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

2. W zakresie inwestycji:

do dnia 26 II. 1949 r.

Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego ustali szczegółowe wytyczne oszczędnościowe.

do dnia 15 III. 1949 r.

Wszystkie resorty złożą sprawozdania o zadaniach oszczędnościowych ustalonych na podstawie tych wytycznych, o wydanych zarządzeniach i uzyskanych wstępnych wynikach.

do dnia 1.V. 1949 r.

Bezpośredni inwestorzy wskażą właściwym oddziałom banków finansujących, z jakich tytułów inwestycyjnych i w jakiej wysokości należy dokonać zmniejszenia kredytu ze względu na zadania oszczędnościowe.

3. W zakresie administracji publicznej:

do dnia 26 II. 1949 r.

Minister Skarbu ustali szczegółowe wytyczne dla resortów.

do dnia 15 III. 1949 r.

Resorty zorganizują wykonanie zadań oszczędnościowych na podstawie tych wytycznych i zgłoszą wnioski oszczędnościowe zgodnie z wytycznymi.

Uwaga: Powyższy tryb i terminy odnoszą się analogicznie do zakresu bankowości, ubezpieczeń rzeczowych, ubezpieczeń i organizacji społecznych.

4. Postanowienia wspólne:

do dnia 1 IV. 1949 r.

Minister Skarbu opracuje i przedłoży Radzie Ministrów do zatwierdzenia zbiorczy preliminarz zadań oszczędnościowych.

wych na rok 1949. Preliminarz ten obejmuje oszczędności w przedsiębiorstwach uspołecznionych, w inwestycjach oraz w administracji publicznej i organizacjach społecznych. W preliminarz ten włączony będzie także preliminarz zadań oszczędnościowych związku samorządu terytorialnego, zestawiony przez Kancelarię Rady Państwa w wyniku wszczętych już prac oszczędnościowych w administracji i gospodarce samorządowej.

5. Minister Skarbu składa Komitetowi Ekonomicznemu Rady Ministrów kwartalne sprawozdania o finansowych wynikach wykonania zadań oszczędnościowych.

6. Ogólny nadzór nad wykonaniem zadań oszczędnościowych sprawuje Przewodniczący Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów, przez Państwową Komisję Planowania Gospodarczego i Ministerstwo Skarbu.

7. Do czasu rozpoczęcia działalności przez Państwową Komisję Planowania Gospodarczego (art. 26 ustawy z dnia 10.II.1949 r. o zmianach organizacji władz naczelných gospodarki narodowej) obowiązki i uprawnienia Przewodniczącego Państwowej Kom'isji Planowania Gospodarczego, przewidziane w uchwale niniejszej, przysługują w zakresie gospodarki przedsiębiorstw uspołecznionych Ministrowi Przemysłu i Handlu, a w zakresie inwestycji Prezesowi Centralnego Urzędu Planowania.

PREZES RADY MINISTRÓW

Józef Cyrankiewicz